

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S.C.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného Mgr. P. G., advokátom, so sídlom v B., proti žalovanej **T.**, so sídlom v B., zastúpenej JUDr. T. P., advokátom so sídlom v B., **o vydanie nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 12 C 66/96, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2012 sp.zn. 9 Co 103/2011 v spojení s opravným uznesením z 18. decembra 2012 sp.zn. 9 Co 103/2011 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. januára 2006 sp.zn. 9 Co 42/05 na odvolanie právneho predchodcu žalobcu potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvého stupňa „ alebo „prvostupňový súd“) z 10. septembra 2002 č.k. 12 C 66/96-93, ktorým bola zamietnutá žaloba o vydanie nehnuteľnosti podľa zákona číslo 282/1993 Z.z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam (ďalej len „zákon č. 282/1993 Z.z.“), zapísanej v katastrálnom území S.B. na liste vlastníctva číslo X., ako parcela číslo 3237 - zastavaná plocha o výmere 671 m², a rozhodol o trovách odvolacieho konania v prospech žalovanej. Zhodol sa s názorom súdu prvého stupňa, že právny predchodca žalobcu je oprávnenou osobou v zmysle § 2 zákona č. 282/1993 Z.z., ktorý v zákonnej lehote uplatnil nárok na vydanie nehnuteľností. Rozhodnutie prvostupňového súdu považoval za vecne správne nielen z dôvodu nepreukázanej tiesne pri uzatváraní kúpnopredajnej zmluvy z 22. októbra 1963 (kúpnu cenu za nehnuteľnosti navrhol právny

predchodca žalobcu ako predávajúci), ale čiastočne aj z iných dôvodov, a to pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovanej.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie právny predchodca žalobcu. Na jeho základe Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 29. mája 2007 sp.zn. 2 Cdo 160/2006 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že odvolací súd vyvodil svoj právny záver zo skutočností, ktoré súd prvého stupňa vôbec právne neposudzoval (vecná legitímácia žalovanej). Právny predchodca žalobcu sa k samotným právnym záverom odvolacieho súdu nemal možnosť vyjadriť a predložiť prípadne aj také dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými, avšak z hľadiska právnych záverov odvolacieho súdu boli rozhodujúce. Odvolací súd svojím postupom zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pre ktorú dovolací súd musel napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť. Taktiež nepovažoval na základe doteraz vykonaných dôkazov za správny odvolacím súdom zaujatý právny názor k otázke, kto je povinnou osobou podľa § 3 ods. 1 zákona č. 282/1993 Z.z., ani k otázke o existencii tiesne za nápadne nevýhodných podmienok pri uzatváraní kúpnej zmluvy z 22. októbra 1963.

Odvolací súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, uznesením z 12. februára 2009 sp.zn. 9 Co 503/07 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že treba doplniť dokazovanie v rozsahu, ktoré by sa na odvolacom súde nezaobišlo bez prieskumov.

V ďalšom konaní po doplnení dokazovania prvostupňový súd rozsudkom z 26. novembra 2010 č.k. 12 C 66/96-445 v spojení s opravným uznesením zo 7. novembra 2012 sp.zn. 12 C 66/1996-513 uložil žalovanej povinnosť vydať právnenému predchodcovi žalobcu nehnuteľnosť ležiacu v katastrálnom území S., obec B., zapísanú na LV č. X. ako parcela č. 3237 o výmere 671 m² - zastavané plochy a nádvoria, a zaplatiť právnenému predchodcovi žalobcu náhradu trov konania 880,49 eur k rukám M., všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, proti povinnosti právneho predchodcu žalobcu vrátiť v tej istej lehote žalovanej sumu 5 974,90 eur (180 000,- Sk).

Odvolací súd na odvolanie žalovanej rozsudkom z 21. júna 2012 sp.zn. 9 Co 103/2011 v spojení s opravným uznesením z 18. decembra 2012 sp.zn. 9 Co 103/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa po vrátení veci a po doplnení dokazovania riadne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil, keď s poukazom na zistený skutkový stav veci a vyslovený právny názor dovolacieho súdu, ako aj právny názor odvolacieho súdu, dospel k záveru, že právny predchodca žalobcu je oprávnenou osobou, nakoľko je štátom registrovanou cirkvou, resp. náboženským spoločenstvom so sídlom v SR s právnou subjektivitou, a že žalovaná je povinnou osobou, pretože ku dňu účinnosti tohto zákona spravovala majetok vo vlastníctve štátu. Právny predchodca žalobcu nárok na vydanie veci uplatnil v lehote do 1. januára 1995 výzvou na vydanie veci, a keďže v lehote 90 dní nedošlo k uzavretiu dohody o vydaní veci a povinná osoba výzve nevyhovela, bol v lehote podaný návrh na začatie konania. Rovnako správne prvostupňový súd dospel k záveru, že boli splnené podmienky na vydanie veci v zmysle § 4 ods. 2 písm. e) citovaného zákona, keď vec, ktorej vydania sa v konaní právny predchodca žalobcu domáhal, prešla do vlastníctva štátu v rozhodnom období dňa 30. októbra 1963 z dôvodu uvedenom v § 4 ods. 2 písm. e), kúpnu zmluvou uzatvorenou v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval i za patričným spôsobom odôvodnené (§ 157 ods. 2 O.s.p.) a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v plnom rozsahu sa s týmto odôvodnením stotožnil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby ho zmenil a žalobu zamietol. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, nedostatočným zistením skutkového stavu a nesprávnym vyhodnotením vykonaného dokazovania.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalovanej ako neopodstatnené zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v § 237 O.s.p. a § 238 O.s.p.

V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p.

Podľa § 243d ods. 1 O.s.p. je právny záver dovolacieho súdu vyslovený v jeho zrušujúcom rozhodnutí pre súdy nižších stupňov, ktorým sa vec vracia na ďalšie konanie, záväzný. Pokiaľ má byť súd, ktorému je vec po zrušujúcom rozsudku dovolacieho súdu vrátená na ďalšie konanie, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, musí byť tento právny názor uvedený v odôvodnení rozsudku dovolacieho súdu. Musí z neho preto vyplývať, prečo bolo rozhodnutie súdu nižšieho stupňa zrušené, prečo bolo považované za nesprávne, v čom spočívajú nedostatky dokazovania, skutkových záverov, prípadne nedostatky právneho posúdenia veci. Nižší súd je teda viazaný (len) takým právnym názorom, ktorý bol základom pre rozhodnutie dovolacieho súdu. Súd nižšieho stupňa je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva (napríklad z hľadiska toho, ktorý právny predpis má byť aplikovaný, ako ho treba interpretovať), ako aj pri aplikácii procesných predpisov (napríklad z aspektu dovolacím súdom vytýkaných väd dokazovania, iných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci). Skutočnosť, že právny záver dovolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom rozsudku súd nižšieho stupňa v ďalšom konaní nerešpektoval, zakladá prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 2 O.s.p. Viazanosť nižších súdov právnym názorom dovolacieho súdu neprichádza do úvahy vtedy, keď sa odvolací súd v zrušujúcom rozsudku obmedzil len na pokyn súdu, ako má v ďalšom konaní postupovať po procesnej stránke (že napríklad treba vykonať ďalšie dôkazy), lebo v takomto prípade nejde o zaujatie právneho názoru. Pre úplnosť možno uviesť, že súd nižšieho stupňa nie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu zaujatým v zrušujúcom rozhodnutí aj vtedy, keď po zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, prípadne aj súdu prvého stupňa, sa skutkový základ zmení

natol'ko, že je vylúčená aplikácia právneho názoru dovolacieho súdu na nový skutkový základ.

Dovolací súd rozsudkom z 29. mája 2007 sp.zn. 2 Cdo 160/2006 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), pretože odvolací súd potvrdil napadnuté prvostupňové rozhodnutie z iných dôvodov ako súd prvého stupňa (vecná legitímácia žalovanej). Vyjadril sa i k hmotnoprávnym otázkam, avšak len v rozsahu predtým vykonaného dokazovania, a keďže sa v neskoršom konaní dokazovanie dopĺňalo nemožno hovoriť o záväznosti právnych názorov dovolacieho súdu, ktoré i tak boli vyslovené skôr ako teoretické postuláty, bez priamej väzby na skutkový stav vymedzený v čase predošlého rozhodnutia dovolacieho súdu. I tieto právne názory dovolacieho súdu však boli v ďalšom priebehu konania rešpektované súdmi nižších stupňov, pričom ani samotná žalovaná v dovolaní nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu nenamietala.

Pri riešení otázky prípustnosti dovolania žalovanej podľa § 238 ods. 2 O.s.p. dovolací súd dospel preto k záveru, že súdom nižších stupňov nemožno vytykať nerešpektovanie právnych názorov dovolacieho súdu zaujatých v jeho zrušujúcom rozhodnutí.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 O.s.p., aj keď neboli dovolateľkou namietané. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Nezistil však existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení.

Za vadu spôsobujúcu prípustnosť dovolania nie je možné považovať to, ako súd hodnotil vykonané dôkazy. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia jasne uviedol, ktoré dôkazy považoval za rozhodujúce, z akých skutkových záverov vychádzal, prečo považoval právne posúdenie súdu prvého stupňa za správne

a osobitne sa vyporiadal aj s námietkami uvedenými v odvolaní. Prípustnosť dovolania nezakladá ani námietka žalovanej o nevyhovení jej procesného návrhu na výsluch svedkov, ktorí sa mali zúčastniť rokovania o reštitúcii 22. decembra 1992. V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. je totiž vecou súdu, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná.

Na dovolací dôvod žalovanej, spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci súdmi nižších stupňov, dovolací súd nemohol prihliadať, pretože uvedené skutočnosti by mohli byť len odôvodnením dovolania v prípade, ak by dovolanie bolo prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj keby teda tvrdenia dovolateľky o nesprávnom právnom posúdení veci boli opodstatnené, nezakladala by táto okolnosť prípustnosť dovolania. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, by prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Možno teda uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p., a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalovanej odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože trovy žalobcu, ktoré vznikli v súvislosti s vyjadrením

jeho zástupkyne k dovolaniu, nepovažoval, vzhľadom na neprípustnosť dovolania, za potrebné na účelné bránenie práva.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2013

JUDr. Rudolf Č i r ě, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová